

Delavska Pravica

Glasiło krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop. v slučaju praznika dan poprej. — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva a. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo

Pesamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec Din 5.—, za četrt leta Din 15.—, za pol leta Din 30.—, za leto Din 60.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavskega zborskega, Miklošičeva cesta 21, L. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.908

Mi gremo naprej!

Novo leto si voščijo te dni ljudje. Ta navada je stara, kakor je staro človeštvo. Rojena je iz najgloblje želje, ki človeka, kar je na zemlji, goni k temu, da svoj dejanski položaj izboljša, da se dviga od stopnje do stopnje do višjega stanja omike, morale in gospodarskega blagostanja pa tako postane vedno bolj človek, podoba božja na zemlji, največji umotvor stvarstva in njega gospodar. Vsako novo leto, vsako desetletje naj pomeni novo postajo na zmagovalni poti človeškega napredka, kjer se poslabljamo od preteklosti in stopamo v novo dobo.

Res je človeštvo silno napredovalo in kdor zasleduje razvoj znanosti, umetnosti in tehnike, mora v nemem spoštovanju globoko kloniti glavo pred čudesi človekove pridnosti in iznajdljivosti. Toda eno je, kar silno zasenčuje ta dvig človeka iz prvinskih razmer do vedno višje civilizacije: da so oni, ki s pridnim delom svojih rok na polju, v delavnicah, v tovarni sredstva k temu dvigu ustvarjajo, njihovih učinkov: gmotnega blagostanja in človeka dostojnega socialnega položaja najmanj deležni. Napredek človeka pa je zlasti izkažen v zadnjih treh stoletjih, ko se je začela razvijati veleindustrija, po tem, da je dobil v družbi izključno moč brezosebni, mrzli in radi brezmejnega pohlepa svojih imejteljev samo po goli množici stremelci kapital, dočim živ človek, ki kapitala nima, ampak se mora opirati samo na delavsko moč in delavoljnost svojih rok, ne pomeni ničesar in se mora, če hoče sploh živeti, udinjati kapitalu. Ta živi človek ima na svoji strani pravico, načela krščanske morale, moč osebnosti; zanj govori naravno pravo, zahteve srca, vesti, sploh vse, kar je dobrega na svetu — toda kapital je žal močnejši, zlo prevladuje in gospodar sveta ostane egoizem, ki se ne ozira na sinajske postave in Kristusov evangelij, ampak pozna samo sebe: sebičen jaz, ki mu naj ta služi kot pečen suženj.

Toda mnoga znamenja kažejo, da se je človeštvo začelo zavedati, da tak napredek, ki pušča v nemar splošnost, ki osrečuje samo nekatere, večino pa drži v okovih bede, pomanjkanja in potlačnosti, ki hoče moralne vrednote in principe, po katerih bi se morala človeška družba razvijati v vedno popolnejše občestvo in katerim bi moral ves znanstveni in tehnični napredek služiti, nadomestiti z zakonom spodobnega izžioljanja egoističnih nagonov — da tak napredek vodi v pogubo vse, da se ubija sam in grozi pokopati pod svojimi razvalinami nositelje tega nečloveškega, protinaravnega in brezbožnega reda samega.

Že samo v dejstvu, da je kapitalizem sam izgubil vero vase, da je sam spoznal, kako svobodna tekma egoizmov med posamezniki in med posameznimi skupinami ne ustvarja, ampak razbija in razkraja, je videti v našem stoletju zmago načel krščanskega socializma. Seveda od spoznanja, da stari red ni k ničemur goden, do ustvaritve novega reda, ki ne bo smel biti kompromis s kapitalizmom, ampak ga mora premagati iz njegovih korenin, je pot še dolga. Prihajajoča doba bo napolnjena s prizadevanji in borbo okoli tega vprašanja in če bomo krščanski socialisti hoteli v tem velikem snovanju in

presnaoljanju biti na svojem mestu, bomo morali pravice delavstva, pravice malega človeka, pravice zatiranih zagovarjati in njihovi zmagi predvsem po naši sindikalni organizaciji utirati pot še veliko odločneje in vztrajneje nego dozdaj. Zato k novemu letu ne moremo svojim tovarišem delavcem želeči ničesar bolj, kakor da se naše strokovne zveze oklenejo s še večjo ljubeznijo in zvestobo kakor doslej in da kljub težkim razmeram gledajo v bodočnost z zavestjo, da se je pot do zmage krščanskega socializma že veliko skrajšala. Čagostvo stran, veselje v srca!

V novo leto

Mednarodni proletariati kapitalističnih dežel se ob vstopu v novo leto nahaja v tako težkem in negotovem položaju, kot že ne, odkar se je končala svetovna vojna.

Gospodarska kriza, ki je kriza kapitalističnega sistema in kot taka mirnim potom nerešljiva, postaja vedno ostrejša, brezposelnost ne pojenja, glad in beda delavcev in malih kmetov pa vsak dan postaja hujša. Proti naraščajoči moči proletariata izvajajo kapitalisti fašizacijo mladine in malomeščanskih mas v vseh kapitalističnih državah. Na zunaj pa kapitalisti za rešitev svojih profitov, ki so ogroženi, pripravljajo novo imperialistično vojno, ki je neizbežna in kateri smo vsak dan bliže. Kot še nikoli, je delavstvo v kapitalističnih deželah potisnjeno k tlom, oropano svojih najosnovnejših pravic, pravice do dela, do kruha, do eksistence. Kot še nikoli, so delavci ter mali in srednji kmetje gnani in potiskani v boj za te najosnovnejše zahteve in pravice, ki jim jih jemlje krivična in profitarška ureditev današnje družbe.

V teh razmerah se delavec in kmet vedno bolj zavedata, da njun obupni položaj ni od Boga, da ni večni, da je izpremenljiv in da ga onadva, delavec in mali kmet, v medsebojni zvezi morata izboljšati. Ta boj med kapitalističnim meščanstvom in delavcem ter kmetom je težak, oster in neizprosni, ter zahteva mobilizacijo vseh mogočih in razpoložljivih sredstev na obeh straneh. Eno najvažnejših in najbolj odločilnih sredstev tega boja je danes tisk.

Vse časopise celega sveta je zavestno ali nezavedno v službi interesov določenega razreda in ima radi tega v razrednem boju važno vlogo. Današnje meščansko časopisje je eden najvažnejših stebrov, ki drže trhljo stavbo kapitalizma še po konci. Z njim se dnevno zastrupljajo milijoni in milijoni delovnega ljudstva.

Protiutež tej silni moči meščanskega tiska more biti edino močno, bojno, razredno za-

vedno delavsko časopisje. Po njem se proletariati lahko reši silnega vpliva kapitalističnega razreda in njegovega tiska, po njem se vzbuja razredna zavest delavskih množic. Tako razredno bojno delavsko časopisje je prvi predpogoj za razgibanje in organizacijo delavskega razreda in kmetov proti kapitalizmu. Proletariati brez bojne časopisja, je vojak brez orožja, izročen na milost in nemilost usodi izrabljanja in zatiranja družabnega sloja.

Kapitalistični razred se vloge časopisja v razrednem boju dobro zaveda in mu posveča največjo pozornost. Težke milijone žrtvujejo kapitalisti iz vsega sveta vsakodnevno za vzdrževanje meščanskega in laži-delavskega časopisja. Vedo, da je to najboljše sredstvo za obdržanje delavca in kmeta v neznanju, duševni odvisnosti in nezavednosti in s tem zadržanje kapitalističnega sistema. Tudi v Sovjetski Uniji se izda za tisk 30—40% državnega proračuna, to je toliko, kolikor izdajo za rdečo armado. Proletariati v kapitalističnih deželah se pa mnogo premalo zaveda pomena bojne delavskega časopisja. Premalo paznje mu posveča in premalo podpore. Preveč se vdaja zastrupljajočemu vplivu meščanskega tiska. Skrajni čas je, da se delavstvo vsega sveta zave, da gre pot k izboljšanju položaja delavskega razreda in k njegovemu končnemu osvobojenju le preko bojne časopisja.

Slovenski delavec in kmet mora priti na jasno, da mu brez borbe ni izboljšanja in rešitve in da je v tej borbi eno najvažnejših orožij baš tisk. Pri nas sicer nismo brez delavskega časopisja, toda v veliki večini je le delavcu namenjeno, ne zastopa pa pravih interesov delavca in kmeta. To laži-delavsko časopisje služi za zavoro delavskemu gibanju in zato uživa prikrito podporo vseh onih faktorjev, ki so na tem zaviranju delavskega gibanja zainteresirani.

SREČNO IN BLAGOSLOVA POLNO NOVO LETO

želi vsem zaupnikom, odbornikom, članom, naročnikom, čitateljem in sotrudnikom

JUGOSLOV. STROKOVNA ZVEZA
UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Viničarski vestnik

Učimo se postaviti!

Še nekaj o ubožnem spričevalu. Zgodi se včasih, da občina komu odkloni izdaje ubožnega spričevala. V takih slučajih se je pritožiti na okrajno načelstvo. Splošno pa se tu more razumeti, da pravico revnih dovoljuje vedno le sodišče, nikakor pa ne občina, davčna uprava ali okrajno načelstvo. Ti morejo prosilcu izpolniti potrebno tiskovino, o drugem pa pri tem nimajo za odločati.

Advokati in ubožno spričevalo. Vsako tožbo za plačilo zasluzka, moremo vložiti pri okrajnem sodišču, pa magari do največje svote. Advokata ni treba, ako pa si ga najmemo, smo ga obvezni tudi plačati. Ubožno spričevalo ne nudi nikdar brezplačnega advokata, razen če se mora pravdati pred okrožnim sodiščem. V takih slučajih pa določi Odvetniška zbornica zastopnika in si ne moremo tu delati prav nikake izbire. Važno si je to zapomniti, ker se šestokrat čujejo nevolje, češ pravdo sem dobil, denarja pa nič, ker je skoraj vse šlo za advokatske stroške. Kadar se mora tožiti, naj se torej to stori brez odvetnika, ako je količkaj mogoče, ker kljub ubožnemu spričevalu, se odvetnik mora plačati, v slučaju izgube tudi delodajalec. Pozor torej!

Od borbe do zmage

Na viničarski komisiji v Ljutomeru, je bil došen sporazum v toliko, da je viničar tov. Mir Marko dobil plačan zaslužek, nagrado 900 Din pa mora iztožiti. V Ivanjkovcih se je doseglo, da dobi tov. Kovačič Martin izplačanih 400 Din nagrade od Sigmund dedičev, vinogradnikov pri Svetinjah. Na razpravi pri Sv. Miklavžu je g. Rajh Matija izplačal viničarju tov. Plemenit Ivanu kot zaslužek 266 Din ter mu obljubil, da dobi še en mernik koruze. Kam bi se zatekali viničarji v nešteto slučajih in krivicah, ako ne bi imeli organizacije in ako zopet ta ne bi imela in si vzgojila močnih in poštenih borcev za teptane pravice, ki ne klonejo pred nikomur. Viničarji, le častitajmo si ob tako velikem delu ter uspehih, da imamo strokovno organizacijo. Boriti smo se morali za njeno ustanovitev, za njen obstoj do danes. Če drugo ne, članarino v redu plačevati, še tudi pravi boriti se, da organizacijo ohranimo.

Razno

K

V Italiji živi okroglo 20 milijonov prebivalstva od poljskega dela. Najemniki ali takozvani »mezar-

Razredno bojovno delavsko časopisje pa se mora boriti z mnogimi težavami. Zavirano v svojem razvoju in brez vsakih subvencij je navezano edino na podporo in male prispevke delavcev in siromašnih kmetov.

Zato moramo delavci in mali kmetje naše časopisje širiti, ga denarno podpirati, vsebinsko dvigati, povečati njegovo borbenost in brezkompromisnost in ga razširjati med najširše plasti delovnega ljudstva.

Delavec in mali kmet, ki zanemarija podporo delavskemu časopisju, podpira kapitalistično izkoriščanje in njega sistem. S podporo

disti obdelujejo in s svojim potom namakajo v najem vzeto zemljo, katere lastniki vsi po vrsti žive kot trol od dela drugih, v mestih, v vilah in gradičih. Zemlja, poslopja in orodje, vse je last dotičnih, najemnik (kolon) pa ima izvršiti vse delo. Za plačilo si sme tak najemnik vzeti raz njiv in travnikov toliko raznovrstnih pridelkov, kolikor jih za vzdrževanje svoje družine potrebuje; zraven pa si sme tak najemnik obdržati še polovico čistega dobička. Poljsko delo se tam plačuje v denarju 30 Din dnevno. — Kje smo še pa pri nas, kar se tiče vsaj vsakdanjega kruha za viničarske družine in kmetijske delavce in kako daleč je še do tega, da bi se delil čisti dobiček, ali vsaj zaslužek 80 Din na dan.

Še slabše kot cigani. V dnevniku »Slovenec« opisuje g. Fran Erjavec med drugim tudi položaj ciganov na Kosovem polju (Srbija). Navaja: »Zemlje ali kakršnegakoli drugega imetja nimajo nobena, zato ženske beračijo, moški pa ulove kak dinar kdaj kot nosači, kovači, slugi, dninarji itd. Dnevna mezda za delavce brez hrane je tu 8—10 Din in potem si pač lahko mislimo njih življenjski nivo.« — Pri nas pa so plače viničarjev celo po 5—6 Din ob svoji hrani, pa še teh sedaj cela dva meseca ni nikjer. Ali se da tu še sploh misliti na kakšen življenjski nivo, vsaj tak kot je oni ciganov tam dol na Kosovem polju? Mnogi vinogradniki in drugi pa brezvestno trdijo, kako ravno viničarjem od vseh najboljše gre.

Ljutomer. Skupina viničarjev v Ljutomeru želi uredništvu in upravi, načelstvu JSZ in obenem tudi naši viničarski centrali v Slamnaku pri Ljutomeru srečno in blagoslovljeno novo leto. Nadalje želi tudi vsem skupinam, da bi v novem letu bilo delo naših skupin čim bolj uspešno. Vsak naj ve, zakaj je v organizaciji, ne morda zato, da bi organizacijo izrabljali po nepotrebnem kakor to delajo nekateri naši nasprotniki. Nas to ne sme nič motiti, mi gremo svojo začrtano pot naprej, ki je v skladu z našimi od oblasti potrjenimi pravili. Tovariši viničarji, mi moramo gledati, da bo vladal red in disciplina pri vseh skupinah. Omenil bi še, da naj bodo naši zaupniki in odborniki v novem letu bolj korajžni. Zaupnikom pa, da naj kar najbolj redno člane tirjajo, da bo članarina in posmrtnina redno plačana. Tovariši, vsi vemo, da je kriza in brezposelnost in je huda za denar. Treba je vedno kaj kupiti, pa ni denarja, kljub temu pa mora biti članarina plačana. Ako tega ni, tedaj tudi ni zadovoljstva. Ako bomo mi dali organizaciji, kar ji gre, bo tudi ona dala nam, kadar pride bolezen, smrt ali karkoli. Zato pa želim, da bi se vsi viničarji v novem letu prebudili in uvideli važnost organi-

delavskemu tisku sicer razredno zavedni delavec še daleč ni izpolnil vseh dolžnosti napram delavskemu gibanju. Vendar je zadostil najvažnejšim, kajti podprl je ono orožje, ki je predpogoj za vzbuditev razredne zavesti širokih delovnih množic, njihovi organizaciji in edino možnemu izhodu iz današnjega obupnega položaja delovnega ljudstva.

Boj, ki ga mora voditi delavski tisk za svoj obstanek, je težak, kot je sploh težak boj za obstanek delovnega ljudstva. Toda oprt na večino delavcev, malih kmetov, bajtarjev in kajzarjev mora v tem boju zmagati.

zacije. Zato se moramo vsi od prvega do zadnjega organizirati. Tovariši, sedaj je čas, da greste k tistim tovarišem, ki še niso organizirani ter jim povejte, da se nam pridružijo in organizirajo. — Kdor želi kako pojasnilo, naj se obrne na centralo v Slamnaku, pošta Ljutomer. — Še enkrat vam kličem, viničarji, na delo za naše bedne ter razcapane in obupane družine. Živi borba! Viničar.

Delavski vestnik

Kovinarji

Jesenice. V želji, naj bi leto 1934 združilo vse delavstvo, ki si osvoja katoliška načela v katoliške smernice oprto strokovno organizacijo JSZ skupino kovinarjev, želi vsem tovarišem veselo novo leto Upravni odbor.

Ob letu, ko je bila po sreskem načelniku, predsedniku posebne komisije v zadevi odpovedi kolektivne pogodbe podana izjava, da je odpoved zadosti utemeljena, se je v sredo dopoldne nenadoma vršila razprava za sklenitev nove kolekt. pogodbe. V glavnem je razprava potekla v okviru rezultatov obratnih razprav. Generalna razprava bo sklicana takoj po novem letu, kjer se bo vršil razgovor za ostale zahteve.

Tudi se je v sredo dopoldne vršil razgovor med zastopniki vseh treh organizacij zaradi stalnega brezposelnega fonda vsega delavstva pri K.I.D. iz prostovoljnih prispevkov po 5 Din namesto dosedanjih 10 Din. Kakor smo že zadnjič poročali, so zaupniki člani odbora krajevne bratovske skladnice in glavni voditelji organizacije SMRJ, na plenumu obratnih zaupnikov sprožili vprašanje za ta fond. Na tem skupnem sestanku predstavnikov organizacij so posamezni zastopniki podali svoje mnenje. Predsednik naše organizacije je imel nalog poročati sklep odborov obeh skupin in org. zaup. zborov, da smo pripravljeni pristati nato, ako se izvoli v upravo tega fonda po dva člana iz vsake organizacije. Zastopnik narod. soc. pa je podal izjavo proti nadaljnjim odtegljajem. V nadaljnjem razgovoru pa se je napravil med obema manjšinskima organizacijama sklep, da naj se poprej v našem smislu napravijo pravila, katera se potem objavijo članstvu. Na strani SMRJ je sedaj, ali si to osvoji in omogoči nadaljnji razgovor.

Papirničarji

Vevče. Naš dolgoletni zdravnik okrožnega urada gosp. dr. Bogdan Derč je s septembrom prenehal ordinirati v Vevčah. Ker je bil tekom svojega dolgoletnega delovanja pri nas vedno socialno črteč človek, se je tudi ob slovesu spomnil najbednejših papirničarjev in staroupokojencev z lepim darom tri tisoč dinarjev, katere naj gosp. Delorenzo, uradnik v papirnici in njegov sodelavec, med najbolj potrebne razdeli. Le-ta je zaprosil odbor obratnih zaupnikov, da naj on po svoji uvidenosti razdeli ta denar. Ta je nato izbral 39 socialno najšibkejših izmed delavstva kakor tudi upokojencev, ki so potem dne 7. decembra t. l. prejeli vsak po 80 Din. H gornji vsoti so darovali neimenovani še 120 Din ter se jih je moglo na ta način obdarovati 39. Seveda ni manjkalo tudi takih, ki jim ni bilo všeč, da se je tako razdelilo in so nekateri tudi taki, če oni ne dolo, pa je vse zanič, potem pa hop po zaupnikih. Vendar se v takih slučajih ne more ozirati na mnenje vseh, ker so navadno taki najbolj glasni, ki niso najmanj potrebni.

Mi se v imenu obdarovancev gosp. zdravniku za dar najlepše zahvaljujemo in mu želimo v imenu vsega delavstva še mnogo let srečnega in zadovoljnega življenja. Papirničarji bomo ohranili njegovo sodelovanje med nami v prijetnem spominu.

Odbor obrat. zaupnikov.

Vevče. Volitve obratnih zaupnikov se bodo vršile predvidoma dne 13. januarja 1934 v tovarniški restavraciji, kakor običajno. Obratni zaupniki so važen posredovalni organ med delavstvom in podjetjem, zato skrbite za udeležbo in tudi koga boste volili!

Vevče. Skupina je dne 16. decembra zaprosila Upravni svet Združenih papirnic za do predlanskega leta običajno božičnico. Lani so odgovorili, da so take nagrade ozir. darila previsoko obdavčena, letos pa, da mora podjetje že itak utrpeti mnogo žrtev radi gospodarske krize, dalje v obliki nove socialne dajatve za bednostni sklad in z motivacijo, da so že skoro vsa ostala podjetja znižala delavske mezde, medtem ko jih Združene papirnice niso.

Mi ugotavljamo, da je delavstvo že tudi utrpelo mnogo žrtev radi krize, da od bednostnega sklada nima ničesar in da je radi skrčenega obratovanja mnogo izgubilo na zaslužku.

Pokojninski in preskrbovalni sklad: Upravni odbor tega sklada izdeluje predlog za reorganizacijo tega sklada. Naše mnenje je, da naj bi se uredil tako, da mu bo zagotovljena aktivnost, ko stopi v funkcijo izplačevanja rent doslužnemu delavstvu. Te rente pa naj bodo tako visoke, da bo vsaj najnujnejša življenjska eksistenca onemoglemu delavcu ozir. delavki zagotovljena. O poteku te reorganizacije bomo še poročali.

Članarina. Vsi tisti člani, ki ste s članarino za nekaj mesecev zapostali, vas prosim, da isto čimprej poravnate pri svojih zaupnikih. — Blagajnik. Delavski kulturni večer. Dne 8. januarja 1934 se vrši v domu »Prosvete« D. M. v Polju ob 8 zvečer Delavski kulturni večer. Spored objavimo prihodnji teden.

Pripeljte s seboj družine, povabite prijatelje in znance. Po težkem delu vam je treba tudi duševne hrane in razvedrila, zato pridite.

Nameščenci

Strokovna zveza privatnih in trgovskih nameščencev Jugoslavije v Ljubljani bo imela svoj redni občni zbor v petek 19. januarja 1934 ob pol osmih zvečer v društvenem prostoru JSZ v Delavski zbornici. Dnevni red: 1. Otvoritev in ugotovitev sklepčnosti. 2. Overovljenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Sprememba društvenih pravil. 4. Poročila funkcionarjev in revizorjev. 5. Volitev funkcionarjev. 6. Predlogi in sklepi. 7. Služajnosti. — Udeležba na občnem zboru je obvezna. Pravico do udeležbe imajo le aktivni člani.

Morebitne predloge naj dostavi članstvo odboru v predpisanem roku. — Člani bodo prejeli vabila še posebej. — Odbor SZPTNJ.

Več skupnosti

Bojim se dveh vrst ljudi. Takih, ki so sami v se zaprti, navezani le na majhen krog in ki mislijo, da se cel svet okoli njih vrti. Pa tudi takih se bojim, ki prav vse verjamejo vsakemu in prav ničesar sami ne mislijo. To sta dve skrajnosti, pred katerima moramo varovati našo mladino.

Ozkostranost, navezanost in odvisnost od ozkega kroga utesnjuje naš značaj, zamegli naš pogled, ovira naše spoznanje in slabi našo voljo do dela. Taki ozki, v se zaprti krogi so Slovencem več škodovali, kot so mogli dobri in pametni ljudje koristiti. In ravno zadnja leta se je razpasla ta duševna bolezen pri nas. Tu grupica, tam grupica, a nobena pozitivna za delo, pač za negativno kritiko. Vse kritizirati, vsakega ogledati, vsak dober namen oporekati, vedno kovati zarotico proti komurkoli že, to je delo takih krožkov, krogov, grup in grupic. Tako početje pa škoduje posameznikom in še bolj celoti ter ovira pozitivno delo. To je sad individualistične, liberalnoklikarske vzgoje zadnjih dob. Danes pa že prav vidno vstaja duh občestvenosti in skupnosti. Princip katolištva je celotnost, jedro socializma je skupnost.

Male grupacije pa hote ali ne hote ustvarjajo miselnost proti celotnosti in proti skupnosti in vzgajajo negativne elemente, nergače kritikune. Kajti taki ljudje so vedno v opoziciji. Če je ni, jo pa ustvarijo z novim krogom. Pozitivno delo je pri njih ravno zaradi celotno negativne miselnosti nemogoče in izključeno. Skupnost jim je tuja, celotnost — kompromisarstvo in občestvo — hinavščina.

Kljub vsej negativnosti se imajo ti ljudje za nove preroke, nove mesije, edino zveličavne odrešenike in nad vse vzvišene poslane in izbrance, okoli katerih naj se vrti cel svet.

Posebno škodljivi so taki ljudje v organizaciji. Povsod imajo svoj nos, povsod svoja ušesa. Če ne morejo sami blizu, pa že kako vrinejo kakkega krožkarja. Če ne gre vse po njihovi volji, udrihajo in napadajo slabo in dobro, groze in ustvarjajo novo opozicijo. Za pozitivno konstruktivno delo so zanič. Kajti vse njihovo vrivanje je le iskanje novih kosti za glodanje, nov vir nergaštva, nova opora za apriorno opozicijo. Bog ne zadeni, da se takemu človeku postavi po robu. Vse si, samo človek ne več.

Vsaka organizacija je skupnost. Naša organizacija je še prav izrazita organizacija skupnosti, borbe z skupni blagor, za skupno dobro. Zato nima le strokovno-materialne naloge, ampak tudi veliko vzgojno nalogo: usmerjati v vseh članih in zlasti v mladini duha v skupnosti, v pozitivno delo in osebno podrejenost celotnim, skupnim ciljem. Kajti danes potrebujemo mnogo smisla za skupnost, mnogo discipline in mnogo živega sodelovanja vseh in vsakega posameznika.

Pri nas cvete

Nekoč cvetoča češkoslovaška tekstilna industrija je danes na robu propada. Preko 300 tekstilnih tovarn je zaprlo svoje obrate vsled pomanjkanja narčtil. Ostale tovarne, ki še životarijo, delajo le par dni v tednu. Preko 100.000 tekstilnih delavcev je brez dela. Oni, ki so še zaposleni, pa imajo tako skromne mezde, da ni dovolj niti za življenje.

Mnogi tovarniški objekti so danes brez strojev. Stroji so bili odmontirani in prepeljani v Jugoslavijo. V gospodarskih rubrikah časopisov imamo

ZA LETO 1934 VAM POKLANJA

KREKOVA KNJIŽNICA

SLEDEČE TRI IZBRANE KNJIGE

DOSLEJ JE IZDALA SLEDEČE KNJIGE

1930

M. ANDERSEN
NEXO:

PROLETARSKÉ NOVELE

F. HERWIG:
SV. BOŠTJAN
IZ PREDMESTJA
— LEGENDA

SEDEM MLADIH
SLOVENSkih
PISATELJEV

1931

UPTON
SINCLAIR:
SAMUELOVO
ISKANJE —
ROMAN
ČLOVEČANSTVO
— MODERNE
POLJSKE PROLETARSKÉ NOVELE

S. LAGERLÖF:
ZGODBA O
BLAZNEM
GUNARJU —
ROMAN

APRILA

1. UPTON SINCLAIR: DOLARJI, II. DEL — ROMAN
Mojstrsko, kot zna le on, opisuje vso gnilobo in propadlost meščanske kapitalistične družbe in jo neusmiljeno biča z nedosegljivo jedkim sarkazmom. Na glavnem junaku Jedu, ki zraste iz proletarca-berača v najhujšega kapitalista-milijonarja, pokaže, kako ves družabni sistem vzgaja in ponižuje človeka na stopnjo brezumne živali, katere edini cilj je — izkoriščanje, profit, kopičenje bogastva. Ves roman izzveni v silen protest proti današnji kapitalistični družbi.

AVGUSTA

2. MIRKO JAVORNIK: SREČANJA Z NEPOZNANIMI
Ta knjiga mladega slovenskega pripovednika, ki je med mlajšimi najbolj široko, svetsko orientiran, obeta biti delo take vrste, kakor ga v slovenski književnosti še nismo imeli. Je potopisno-časovna knjiga, kombinacija reportaže in novelistične oblike ter hoče prikazati vso zapleteno, zmedeno sodobnost v doživljanju in usodah mladih ljudi, ki jih je avtor — sam mlad, živ in to problematiko ter njeno težo strastno čuteč človek — srečal na svojih beganjih po vseh znanih in neznanih kotih in cestah Evrope. Brez romantike in neutemeljenih ozirov, resnično, kakor so resnična bila ta srečanja sama. Knjiga noče biti literatura v vsakdanjem pomenu, njen plus in aktualna vrednost bo v resničnosti snovi, doživetij, vsega okolja in avtorjevega hotenja. Prav v tem pa bo knjiga tudi važen literarni dokument, ker bo pričala kot nekaka osebna izpoved o stremljenju in življenju sodobnega slovenskega pisatelja.

DECEMBRA

3. PANAIT ISTRATI: NERANČULA — ROMAN —
Je to delo morda največjega sodobnega romunskega pisatelja. Motiv je vzet iz življenja Girkov ob dolnji Donavi. Junakinja je mlada nosačica vode, Nerančula, dekle, skoraj polfant in s tako lastnim gledanjem na življenje, da ravno ta njena svoboda, ki meji že na blaznost, priteguje avtorja in čitatelja. Polnost njene osebnosti in polnost vsega tega eksotičnega sveta je slikana z izredno toploto in v nedosegljivem stilu. Preko vse tragike Nerančule in Leonida ter avtorja, ki je sam v sredi dogajanja, je razlito neomejeno oboževanje te zemlje, kjer so se rase in ljudje pomešali v divji, a krasi vrtinec. Delo je prevedeno že v par evropskih jezikov in gotovo zasluži, da se tem prevodom pridruži še slovenski.

ČLANARINA:

ZA VEZANE KNJIGE: letno Din 78.— ali mesečno Din 6.50, obenem z revijo »Beseda« mesečno Din 10.—.

ZA BROŠIRANE KNJIGE: letno Din 48.— ali mesečno Din 4.—, obenem z revijo »Beseda« mesečno Din 7.50.

DOSLEJ JE IZDALA SLEDEČE KNJIGE

1932

MISKÓ
KRANJEC:
ŽIVLJENJE —
POVEST
M. ANDERSEN
NEXO:
PROKLETSTVO
— ROMAN
HERMAN
SUDERMAN:
MATI SKRB —
ROMAN

1933

MISKÓ
KRANJEC:
PREDMESTJE —
ROMAN
MIRKO
JAVORNIK:
ČRNI BREG —
ROMAN
UPTON
SINCLAIR:
DOLARJI,
I. DEL —
ROMAN

vedno priliko čitati o novih tekstilnih tovarnah, ki se pri nas ustanovljajo. — Tekstilna industrija pri nas cvete. Konjunktura je dosegla svoj višek; v mnogih tovarnah se dela noč in dan vsled preobilice naročil. Znano je, da so lastniki teh »naših« tekstilnih tovarn Čehi in Avstrijci, ki so se pravočasno rešili iz svoje domovine in — krize. Plače našega delavca so mizerne. Dobički fabrikantov pa dosega milijone.

Da bo kriza zajela tekstilno industrijo pri nas, je gotova stvar. Vedno nove in nove tovarne, ki rastejo kot gobe po dežju — to mora imeti svoje posledice. Te posledice pa ne bodo občutili fabrikanti, oni bodo pravočasno pobasali svoje milijone (ki so kot obratni kapital ostali še v blagajnah) in odšli iskat srečo drugam. Tisoči delavcev pa, ki že danes, pri polnem zaposlenju, komaj žive, bo ostalo na cesti in imelo priliko poslušati stare fraze o »bodoči« konjunkturi. Te stare fraze se dajo po domače zelo dobro razlagati: »Crkni magariče, dok trava zraste.«

Da, tekstilna industrija pri nas cvete. To je danes edina industrijska panoga, ki uspeva boljše, kot kdaj prej. Toda ne cvete za nas. Pripravlja nam le še temnejšo bodočnost, ki bo nastopila ob katastrofi tekstilne industrije.

Gornji članek je priobčil »Trgovski sotrudnik« v decembrski številki 1933. Ker so izvajanja vredna, da jih izve naše delavstvo, člančič priobčujemo.

Izdajstvo

Kdor je bil v soboto 9. dec. na delavsko-kulturnemu večeru Jug. Strok. Zveze, je videl v enodejanki »V borbi za kruh« primer izdajstva in delavske nezavednosti. Delavec Lušin izda tovarniškemu ravnatelju svojih pet tovarišev, ki so pripravljali štrajk, da z njim pribere vsaj delno izboljšanje bednega položaja

VABILO NA NAROČBO.

Vse, ki bodo prejeli novoletno številko »Delavske Pravice« na ogled, vljudno prosimo, da se na njo tudi naroče. Ako bi kateri vsled slabih gmotnih razmer tega ne mogel, naj dobi še enega tovariša in naj si skupno naročita list.

»Delavsko Pravico« pokažite tudi Vašim tovarišem in znancem. Opozorite jih na to, da je uprava, spriči težkih gmotnih razmer, v katerih se delavci in nameščenci nahajajo, sklenila znižati naročnino v letu 1934 na 40 Din za celo leto, 20 Din za pol leta, 10 Din za četrt leta in 4 Din za en mesec.

Vse naše tovariše, zaupnike, odbornike in prijatelje pa prosimo, da razvijejo čim živahnejšo agitacijo in pridobijo novih naročnikov za našo »Delavsko Pravico«.

Ne mirujmo prej, da bo vsak delavec(ka) in nameščenec(ka) naročen na »Delavsko Pravico«.

Uprava.

delavstva. Najbrž ni bilo nikogar, ki bi ne obsojal brezvestnega početja Lušinovega. Toda še bolj kot neznačajnost posameznikov je treba obsojati organizirano izdajstvo II. internacionale nad delavstvom.

Zadnja številka »Radniškega Jedinstva« se peča kar v treh člankih s socialno demokracijo. Pod naslovom »Velika izdaja« prinaša po ameriškem delavskem časopisu sledeče: Odgovornost za strahoviti položaj v Nemčiji in skoraj v vsem svetu nosi nemška socialna demo-

kracija, ki je bila brez dvoma zmožna preprečiti svetovno vojno s svojimi 3.000.000 članov. Ali odmislimo leto 1914 in pogledimo svetovni položaj l. 1918. Skoraj brez vsake borbe je dobila nemška socialna demokracija oblast v svoje roke. Rusko delavstvo si je že ustvarilo svojo delavsko republiko. Treba je bilo še uničiti nemški kapitalizem. Dani so bili vsi pogoji za to. Toda, ko je prišla nemška demokracija na vladno, je začela trgovati s kapitalističnim razredom. Svoje moči ni iskala v delavskem razredu, marveč v sporazumu s kapitalističnimi strankami. Toda ne samo to! Socialna demokracija je z brutalnimi metodami dušila vsak revolucionarni delavski pokret. Nemška socialna demokracija je ves čas svoje vlade služila kapitalizmu, njeni voditelji so bili poborniki kapitalističnega sistema. Zato bo njeno delo za časa vojne in po vojni za vselej označeno kot največja svetovna izdaja, izdaja nad delavskim razredom, in to v trenutku, ko je bil delavski razred na poti k osvoboditvi. V času, ko bi morali voditi boj za delavske interese, so zbežali in predali na milost in nemilost delavski razred svoji usodi, da si kuje usodo svojo sam. Brez vsakega boja so položili orožje pred Hitlerjem.

In ni čuda, če jih prezirajo ne samo delavski razred, temveč tudi njihovi kapitalistični gospodarji po izreku: Gospodar je vesel izdaje, a mrzi izdajalca. Kapitalistični razred se je organiziral mednarodno in interkonfesionalno. Temu primeren bodi naš boj!

DELAVSKI OBRATNI ZAUPNIKI

so važna ustanova v sklopu delavske socialne zakonodaje. — Najvažnejša naloga delavskih in nameščenskih obratnih zaupnikov je posredovanje med delavci in delodajalci in skrb, da se strogo izvajajo kolektivne in individualne pogodbe. — Pozivamo delavstvo in nameščenstvo, da to svojo zakonito pravico uveljavijo in izvolijo v rednem roku, sedaj v januarju 1934, svoje obratne zaupnike. — Za vsa potrebna navodila in informacije se je obračati na Jugoslovansko strokovno zvezo v Ljubljani ali pa naravnost na Delavsko zbornico.

Pavel Bartelj:

Srečal je družino

Nihče ni vprašal, zakaj baš on. Odhajali so drug za drugim iz objema mračnih tovarniških zidov. Vsi so odšli, on pa je stal pred vrati, kakor živ mejnik, preko katerega bodo morali iti oni, ki so ga postavili na cesto.

Toda vrata pisarne so ostala zaprta, le sluga je stal ob peči in se grel. Da sem odpuščen? Ne, ne, morajo me spet zapisati, če so me že izbrisali! Še živim in zahtevam dela.

Luč v pisarni ugasne. Skozi vrata pa stopajo oni, ki so odločili, da je odpuščen. On pa stoji in se ne umakne. — Njegov pogled razodeva vse... Mimo njega gredo, kot bi ga ne bilo, govoreč tujo besedo. Tedaj pa se obrne in zakliče za njimi:

»Vrnite mi delo!«

Sluga je stopil k njemu, ga prijel za ramo in ga potisnil na cesto.

»Tudi drugi pojdejo za teboj,« je dejal in zaloputnil vrata.

Zunaj je gosto naletaval sneg. Veter se je zaganjal ob strehe in zanašal sneg na ulico. Ljudje so hiteli na vse strani. Po izlozbah so prižigali luči, da so vabile mimoidoče. Samo za hip so postajali ljudje pred njimi, le toplo v kožuhe oblečeni otroci so pridrževali spremeljvalce in kazali na dragocene igrače. Mimo njega so hiteli ljudje, ki si jim lahko z obraza bral trpljenje, pomanjkanje in skrb. Pa tudi od preobilnosti spačene obraze je srečaval.

Vse to je šlo mimo njega, on pa je ostal gluha za vse. Le zdaj pa zdaj ga je vzdramil osoren glas, ker se je zadel v koga izmed mimoidočih. Stopil je zato na sredo ceste, kjer se je umikal le vozovom in avtomobilom.

Mrzlo je bilo in sneg se mu je zaletaval v obraz. Roki je tiščal v premajhen suknjič, čepico pa je potisnil čez ušesa. Z mislijo pa je bil daleč, daleč...

Zvoni! Zvoni!

Tako lepo kot samo na sveti večer. Mir in sprava se glasi. Mir ljudem na zemlji.

Burja tuli na vogalih, da se sliši, kot bi tisoč milijonov pritajeno jokalo in vzdihovalo.

Nocoj pa je sveti večer —

Toda, kaj je to? Čuje se jok. Korak mu nehoti obstane.

Mimo gre družina. Žena nosi otroka v naročju, drugega na rami, tretji se je drži za krilo, četrti pa joče za njo. »Mama zebe,« joče in hiti za materjo.

Na nasprotni strani so se odprla vrata in na cesto so udarili zvoki vesele godbe.

Obstal je. Mati pa je hitela dalje. Kam? Odkod?

Nocoj je sveti večer!

Povsod, kjer še žive ljudje, žare vesela lica. Tu pa hiti mati dalje in dalje —. Stekel bi za njo, a ne more. Kakor kamen se mu je zavalilo na dušo in še bolj je sklonil tilnik —. O človek...

Ulice so se že zmračile, ko je stopal proti domu. Glas zvona je donel slovesno. Glasneje, vedno glasneje; mir ljudem na zemlji. —

O resnica, ki ste jo ljudje spremenili v laž in trpljenje — ali čujete božične zvonove, ali čujete trpeče?

Tedaj je v njegovo dušo prišlo spoznanje. Kristus! Kaj smo storili, da smo pahnjeni s Teboj na cesto. Ti naš rešitelj, ki si prinesel na svet evangelij. Bednim pravico in ljubezen. O Gospod, v trpljenju te šele spoznamo in dobimo moč, da gremo naprej v življenje.

Tiho je bilo v sobi, ko je vstopil. Mati je sedela pri mrzli peči, bratje pa so stali ob steni. Vsi popotno oblečeni. Olje je dogorevalo v kozarcu pod trpečim Kristusom in razsvetljevalo strop. Molčali so bratje, molčala je mati, molčal je on. Razumeli so ga... Doma naj ostane, doma! Toda kje je ta dom? Ni odgovora, sami si ga bomo morali dati. Glave so še bolj klonile: zadnji ob delo.

Slišalo se je le tiktakanje ure, sedaj glasneje sedaj tiše. Samo kratek vzdih se je včasih utrgal materi. Bilo je kakor da so se ustrašili tega vzdih. Plamen se je dvigal pa zopet padal, še poslednjikrat visoko vzplapolal in razločno razsvetlil prazne stene.

Na Križanega je tedaj padla jasna luč, videle so se krvavordeče rane in Njegov žalostni obraz.

Janez se je stresel in pogledal na uro. Kazala je že blizu polnoči.

Mati je snela križ s stene in stopila z Njim na cesto. Mi pa smo stopali za njo.

Na cesti so se zbirale gručice ljudi in se pridruževale. Procesija je bila vedno večja, vedno večja, brez konca...

Srečno in veselo novo leto žele sledeče tvrdke iz Jesenic:

Kupujte le domače izdelke, ker s tem dajete možnost večje produkcije domačih izdelkov in tako zaposlitve našega delavstva!

PRVO DELAVSKO KONZUMNO DRUŠTVO

s svojimi podružnicami na
SAVI / JAVORNIKU / DOBRAVI in BLEDU

Obenem priporočamo nakup špecerije, manufakture, galanterije in posode, kar imamo na zalogi v veliki izberi. Ob sklepu bilance 5 % popust na blago rednim plačnikom. Ne zamudite prilike! Delež 25 Din. Pristopnina 10 Din.

Nabavljajte svoje potrebščine pri tvrdkah, ki oglašajo v naši »DELAVSKE PRAVICE«

STANKO POŽENEL
PEKARNA

GOSPOSVETSKA CESTA

DOLINAR RADOSLAV
TRGOVINA Z MEŠANIM BLAGOM

GOSPOSVETSKA CESTA

LEVIČNIK IVAN
urar, trgovina s srebrni-
no in zlatimi predmeti

GOSPOSVETSKA CESTA

GOGALA IVAN
KROJAČ IN TRGOVINA

GOSPOSVETSKA CESTA

ROZMAN JUSTI
FOTO-TRGOVINA IN PARFUMERIJA
GOSPOSVETSKA CESTA

Srečno in veselo novo leto želi
vsem svojim cenjenim gostom
ter se nadalje priporoča

FRANC BALOH
GOSTILNICA IN PREVOZNIK
GOSPOSVETSKA CESTA

TUŠAR FRANJA
MODISTINJA
GOSPOSVETSKA CESTA

SMOLEJ MAVRICIJ
URAR
GOSPOSVETSKA CESTA

POGAČNIK JOSIP
TRGOVINA S ČEVLJI
GOSPOSVETSKA CESTA

NIKOLAVČIČ ANTON
KOLODVORSKA TRAFIKA
GOSPOSVETSKA CESTA

KARBA FRANJA
TRGOVINA Z MANUFAKTURO
SLOMSKOVA ULICA
Vila Franja

KOŠIR JOŽE
MODNA TRGOVINA
»TIVAR« OBLEKE

JESENICE

HROVAT IGNACIJ
MESAR
GOSPOSVETSKA CESTA

POLJŠAK MARIJA
GOSTILNA IN TRGOVINA
GOSPOSVETSKA CESTA

PRAPROTNIK TONE
PARNA PEKARNA
GOSPOSVETSKA CESTA

ČUFER ANDREJ
TRGOVINA NA DEBELO IN
DROBNO TER GOSTILNA
GOSPOSVETSKA CESTA

GORJANC IGNAC ml.
PARNA PEKARNA
CERKVENA ULICA 4

BERNIK IVAN
TRGOVINA NA DEBELO IN DROBNO
TER GOSTILNA
GOSPOSVETSKA CESTA

TAVČAR ANGELA
GOSTILNA NOVAK
GOSPOSVETSKA CESTA

KLABUS AVGUST
TRGOVINA Z ZELEZNINO
GOSPOSVETSKA CESTA

VAVPOTIČ FRANC
TAPETNIŠTVO

UKOVA 2

VILMAN PAVLA
GOSTILNA, TRGOVINA, FOTOATELJE
RUARDOV TRG

HOFINGER ALFONZ
BRIVEC
RUARDOV TRG

LENARDIČ STANA
trgovina južnega sadja in zelenjave
KRALJA PETRA CESTA

MIHELAČ JOŽE
KROJAČ
KRALJA PETRA CESTA

ARH RUDOLF
KONFEKCIJA
KRALJA PETRA CESTA 12

PUČKO J.
trgovina šivalnih strojev in radio aparatov
KRALJA PETRA CESTA

DRUŽNIK FRIC
STEKLARSTVO
KRALJA PETRA CESTA

ARNEŽ PAVLA
PEKARNA IN SLAŠČIČARNA
OBRTNIŠKA ULICA

VIDIC KONRAD
PEKARNA
OBRTNIŠKA ULICA

LEGAT ANTON
RESTAVRACIJA

MOHORIČ ANTON

TRGOVINA S ČEVLJI

JESENICE

GOSPOSVETSKA CESTA

LJUBLJANA

GOSPOSVETSKA CESTA

**HRANILNICA IN
POSOJILNICA**

JESENICE

**REGOVČ JERICA
MARKEŽ VALENTIN**

TRGOVINA IN GOSTILNA

OBRTNIŠKA ULICA

CANKARJEVA CESTA

ZVEZDA IVAN

KROJAČ

ZALOGA IZGOTOVLJENIH OBLEK
IN PERILA

CANKARJEVA CESTA

RAZNOŽNIK FRANC

FOTOGRAF

GOSPOSVETSKA CESTA

VERGLES IVAN ST.

MESAR IN PREKAJEVALEC

CANKARJEVA CESTA

SAVNIK VINKO

MANUFAKTURA

GALANTERIJA

JESENICE

RADOVLJICA

BLED

PIRMAN DORI

BRIVEC

JESENICE—JAVORNIK

RAND ZDRAVKO

TRAFIKANT

PRI KINO »RADIO«

CANKARJEVA CESTA

TRIGLAVSKA ZALOŽBA

KREKOV DOM

ŽELEZNIK VINKO

MOŠKO DAMSKO ANGL. KROJSTVO

KREKOV TRG

LJUDSKA KUHINJA

KREKOV DOM

ŠOBRL LEOPOLD

MESTNI DIMNIKAR

OBRTNIŠKA ULICA

LASAN JURIJ in JELA

GOSTILNA »DALMACIJA«

CIRIL METODOVA ULICA

STOJAN IVAN

KROJAČ

OBRTNIŠKA ULICA

Iz Javornika in Koroške Bele:VSEM CENJENIM ODJEMALCEM ŽELIM
SREČNO NOVO LETO**ANDREJ NOČ**

ČEVLJAR

SLOV. JAVORNIK

SREČNO NOVO LETO

ANA PEČAR

KOROŠKA BELA

GOSPODARSKA ZADRUGA
NA KOROŠKI BELIŽELI VSEM SVOJIM
ČLANOM IN PRIJATE-
LJEM SREČNO NOVO
LETO 1934**JOŽE VENGAR**

STROJNO MIZARSTVO

KOROŠKA BELA

CENJENIM ODJEMALCEM SREČNO
NOVO LETO

GOSTILNA ROZMAN

KOROŠKA BELA

GEZA SCHÖBER

GOSTILNA »ZUMER«

KOROŠKA BELA

PAVLE SEDEJ

UMETNI MLIN

JAVORNIK

Iz ljubljanske okolice:**LOJZE GABRŠEK**

SPLOŠNO KROJSTVO

VEVČE ŠT. 32

P. D. M. V POLJU

IGNAC MERCINA

TRGOVINA IN GOSTILNA

ZG. KAŠELJ 15

P. D. M. V POLJU

SREČNO IN VESELO NOVO LETO

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

IVAN IN IVANA KLEŠNIK

TRGOVINA S SPECERIJSKIM BLAGOM

ZG. KAŠELJ ŠT. 67.

DIMNIK JAKOB

GOSTILNIČAR IN MESAR

D. M. V POLJU

JOŠKO STANOVNIK

SPECERIJSKA TRGOVINA

MOSTE

PREDOVIČEVA ULICA

Srečno in veselo novo leto žele sledeče tvrdke :

MARTIN MAHKOTA
PLETILNA INDUSTRIJA

LJUBLJANA VII.
CELOVSKA CESTA ŠT. 44

T. MARINKO

LJUBLJANA
PRISOJNA ULICA ŠT. 7

ANDREJ DOLINAR
PARNA PEKARNA

LJUBLJANA
BOHORIČEVA ULICA ŠT. 1

ŽAN PREGI
MESAR

ROŽNA DOLINA, CESTA XV. ŠT. 26

IVAN SREBOT
ČEVLJARSTVO

LJUBLJANA, RAVNIKARJEVA ULICA 15

IGNACIJ BANKO

GOSTILNA

LJUBLJANA
ŠMARTINSKA CESTA 3

IVO ŽAN

MESARIJA :: STOJNICA

LJUBLJANA
ŠOLSKI DREVORED

SREČNO IN VESELO NOVO LETO
ŽELI SVOJIM CENJ. ODJEMALCEM
IN GOSTOM

ANDREJ BELIČ

TRGOVINA IN GOSTILNA
SPODNJA ŠIŠKA, KAVŠKOVA UL. 18

ANTON LEGAT

SPECERIJA
DELIKATESE, ZAJTRKOVALNICA

MIKLOŠIČEVA CESTA 28

VALENTIN SPITZKO

MODNA MANUFAKTURNA TRGOVINA
se priporoča za obilen obisk. Cene nizke

LJUBLJANA - MOSTE
ZALOŠKA CESTA ŠT. 8

I. TOMŠIČ

MANUFAKTURNA TRGOVINA
LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA ŠT. 38

LESKOVIC & MEDEN

LJUBLJANA

CVETLIČARNA KORSIKA

MIKLOŠIČEVA CESTA
(Poleg hotela »Union«)
Telefon 23-41

**SREČNO
IN
VESELO**

**NOVO
LETO
1934**

A. & E. SKABERNE

IGNAC ŽARGI

MODNA TRGOVINA
LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 11

A. & M. ZORMAN

LJUBLJANA
STARI TRG

LJUBLJANSKI OBLAČILNI BAZAR

LJUBLJANA
MESTNI TRG 6

JOSIP OLUP

trgovina z moško obleko,
perilom in manufakturo

LJUBLJANA, STARI TRG

SREČNO IN VESELO NOVO LETO

želi vsem svojim cenjenim gostom

KRSTA ZANINOVICH

MOSTE
POD JEŽAMI ŠT. 9

Šivalni stroji

„SINGER“

za hišno uporabo in vse obrtne delavnice. —
Prodaja na mesečne obroke. — Brezplačni
pouk šivanja, prirojanja in vezenja.
Jamstvo 15 let.

LJUBLJANA, Franciskanska ulica št. 10/1.

Podružnice:

Podružnice: Ljubljana, Gajeva 3, Kranj, Novo
mesto, Jesenice, Celje, Maribor.

HELENA LAPAJNE

DELIKATESE IN GOSTILNA
RIMSKA CESTA

ANTON IN JOŽICA GRČAR

PEKARNA
LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 25

FRANC SLAMIČ

TVORNICA MESNIH IZDELKOV
IN KONZERV - VELEMESARIJA

LJUBLJANA

GOSPOSVETSKA CESTA 6 - TEL. 29-73

PODRUŽNICA:

PREŠERNOVA ULICA 5 - TEL. 22-56

LEKARNA

DR. G. PICCOLI

LJUBLJANA
NASPROTI »NEBOTIČNIKA«

JOŠKO ROZMAN

IZDELOVALNICA KLOBAS
LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA

IVAN JAVORNIK

MESARIJA
IN DELIKATESE

LJUBLJANA
WOLFOVA ULICA

ANTONIJA GUTNIK

MESARIJA
GLINCE, TRZAŠKA CESTA 5

**SREČNO NOVO LETO ŽELI SVOJIM
GOSTOM**

ULRIK VOSPERNIK
KAVARNA

LJUBLJANA
STARI TRG 34

GOSTILNA »POD SKALO« PRI KRIZANKAH

TOČI PRVOVRSTNA VINA
IZ VINOGRADOV
KRIZNISKEGA REDA

VSEM ZAPOSLENIM IN NEZAPOSLENIM
SREČNO NOVO LETO ŽELI
RESTAVRACIJA
»GAJEV HRAM« L. Marija REBEC

TISKARNA SLOVENIJA DRUŽBA Z.O.Z.

LJUBLJANA
WOLFOVA ULICA 1

NIKO ZUPAN
PARNA PEKARNA
LJUBLJANA, TYRŠEVA C. 38

USNJARSKA IN ČEVLJARSKA ZADRUGA

»RUNO«

R. Z. Z. O. Z.
V TRŽIČU

IZDELUJE VSAKO-
VRSTNE OVČJE IN
KOZJE KOŽE, KA-
KOR TUDI BARVA-
NO USNJE ZA PO-
VRŠNIKE

POSTREŽBA TOČNA

CENE
SOLIDNE

GOSTILNA MAJČEN
NA GRAČNICI

RIMSKE TOPLICE

ANTON VERBIČ

DELIKATESA
SPECERIJA
IN KOLONIJALNO BLAGO

LJUBLJANA
STRITARJEVA ULICA

TEODOR RABIČ

STAMPILJE IN EMAJLIRANJE TABLIC
LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 15

ANTON KUŠLAN

trgovina z mešanim blagom in buffet
LJUBLJANA, KARLOVŠKA CESTA 34

ANTON ŠKERJANC

MESAR :: STOJNICA

LJUBLJANA ŠOLSKI DREVORED

Za novo leto 1934 se Vam priporoča

VAMPELJ ANTON

MESAR IN PREKAJEVALEC

GLINCE — TRZAŠKA CESTA 21

Naše narodno gospodar- stvo v 3. četrtletju

Narodna banka izdaja vsako četrtletje poročilo o stanju in razvoju našega gospodarstva. Ker so v tem poročilu stvari, ki morajo zanimati tudi delavce, priobčujemo nekaj najvažnejših odstavkov.

Rudarstvo.

V rudarski proizvodnji se opaža v primeri z istim tromesečjem lani pri posameznih panogah nenaka tendenca. Proizvodnja se je zmanjšala: premoga za 9.3%, lignita 8.6%, pirita za 39.5% in hromove rude za 20.6%. Povečala pa se je proizvodnja železne rude za 184.1%, bakrene rude za 92.1%, bauxita za 28.9%, svinčene rude za 19.5% in soli za 2.6%.

V topilniški proizvodnji se je stanje znatno popboljšalo. Proizvodnja surovega železa se je povečala za 179.5%, cinka za 71.1% in bakra za 24.7%. Samo proizvodnja svinca se je zmanjšala za 16.7%.

Kovinska industrija.

Znatno izboljšanje je nastopilo v kovinski industriji. Prodaja njenih proizvodov se je v primeri z lanskim letom povečala za 35%. To povečanje je posledica zmanjšane uvoza tujega blaga, ker se je potrošnja doma zmanjšala s 5 do 12%. Ugoden razvoj te industrijske panoge se vidi v tem, da se posamezna podjetja težke železne industrije stalno povečujejo. Tudi stanje industrije emajlirane posode je ugodno. Proizvodnja napram lani se je povečala za 16%, vrednost njenih, doma prodanih izdelkov se je povečala za 30%, dočim se je izvoz povečal za 8%. Izjemo v tem tvorijo livarne sive litine in tvornice vagonov. Elektrifikacija v severnih krajih naše države napreduje počasi, a stalno.

Tekstilna industrija.

Stanje tekstilne industrije se še naprej popboljšuje. Proizvodnja se povečuje in se stalno ustanavlja v severnem delu naše države še nove tvornice. Najbolj delajo tvornice tkanin. Njih proizvodnja je za 30 do 50% večja ko lani. Industrija trikotaže je povečala proizvodnjo v primeri z lani za 20%. Tvornice klobukov delajo enako dobro. Radi podražitve surovin ni delovala industrija konoplje. Prodaja lanenih izdelkov je v upadanju.

Papirna industrija.

V papirni industriji je stanje v glavnem nespremenjeno. Nekaterim tvornicam se je posrečilo, da so povečale proizvodnjo za 10%, dočim se pri drugih opaža nazadovanje.

To in ono

Javornik. Umrl je tovariš Franc Zupančič, agilen član naše skupine. Komaj je sšel vojaško suknjo, dobil delo v tovarni, že je prišla neizprosna žena in je moral ž njo. Tovariš, po Tvojem zgledu hočemo hoditi mi ostali tovariši. Za vzgled Te moramo vzeti v vseh Tvojih delih in dejanjih. Dober si bil kot more biti le tak, ki živi po Kristusovih načelih, ljubezniv do svojih sodelavcev kot je to le krščanski socialist. Ostali tovariši Ti kličemo: slava! Naj Ti bo lahka zemljica!

Jesenice. Vse člane in ostale čitatelje naše »Delavske Pravice« opozarjamo, naj pregledajo, katere jeseniške tvrdke nam po našem listu pošiljajo voščila za novo leto in podpirajo tako naš neodvisen delavski tisk. Zapomnimo si to, kadar kupujemo naše potreščine!

Božični dnevi so med jeseniškim delavstvom potekali v mirnem prazničnem razpoloženju. Vsaka družina je po svojih močeh pripravila skromen priboljšek. Delo je počivalo tudi na dan sv. Štefana v veliki večini obratov. Pri polnočnici je bila prostorna cerkev natrpano polna ljudstva in še zunaj so zakasneli tvorili veliko gručo. Toliškega števila jeseničanov pri polnočnici ni bilo že vrsto let. Je nekaj izrednega za vsakega, ki ve, da se poleg Trbovelj morda nikjer drugje v Sloveniji ni toliko udrihalo po veri in duhovništvu kakor na Jesenicah. Skozi celo desetletje po vojni se je v marksističnih vrstah ubijalo v delavstvu vero v Boga, niti strokovni sestanki in celo javni skupni shodi niso nikdar minevali brez natančevanja cerkve in njenih redov. V kolikor lokalni voditelji sami niso zmogli te protiverske gonje, so dobivali pomoč od svojih central. Letošnji božič pa je v celoti dokazal, da je bil ves ta demagoški trud zaman. Delavstvo z nezmanjšano silo veruje v Boga in njegovo religijo — in to nas navdaja z optimizmom.

Na Silvestrovo se nam obeta jako zabaven večer. Dramatično društvo »Aljaž« bo vprizorilo opereto »Jaz, pa ti, pa židana marena«, katero je napisal naš France Klinar. Kdor hoče imeti zadnje ure starega leta dobro in poceni zabavo, naj pride.

Nad 65.000 vajencev in vajenk v Jugoslaviji

Osrednji urad za zavarovanje delavcev (SU-ZOR) v Zagrebu je objavil za mesec september podatke o zaposlenosti delavstva v Jugoslaviji. Ker smo te podatke prinesli že v prejšnji številki »Delavske Pravice«, jih ne bomo ponovno navajali. Važno je pri tem ugotoviti samo to, da je v l. raz-

redu z dnevnim zaslužkom do 8 Din zavarovan 65.701 zavarovanec. To je 12% vsega zavarovanega delavstva. Med temi so sami vajenci in vajenke. Pri ljubljanskem okrožnem uradu odpade v istem mesecu v isti razred 8377 zavarovancev. To je 10.60%.

Iz gornjih števil moremo tedaj posneti, da gre pri nas v Jugoslaviji ne morda za nekaj tisocev vajencev, marveč nad 12% vseh zavarovancev, ki so vajenci. Za vse te obstoja že skoraj dve leti novi obrtni zakon. Toda še danes vajenci niso deležni § 294., ki pravi, da mora lastnik obrta zaposlovati vajence in vajenke po preteku učne dobe še najmanj tri mesece v svoji obrti. V tem času morajo vajenci in vajenke prejemati najmanj eno plačo, katero imajo pomočniki(ce) začetniki v tistih strokah obrti. Ta odstavek je zelo važen za starše in varuhe vajencev. Ugotoviti pa moramo, da se skoraj večinoma vsi vajenci, posebno pa vajenke takoj po dovršeni učni dobi odpuste iz službe. V tem slučaju predpisuje obrtni zakon odškodnine. Pravica do te odškodnine pa zastara v teku 6 mesecev, po prenehanju učnega razmerja. Vajenec ali starši morajo pred potekom 6 mesecev to odškodnino uveljaviti s tožbo pred razsodiščem oziroma rednim sodiščem, dokler ne bo stopilo v funkcijo razsodišče. Samo opomin ne zadošča za odškodnino. Vsled kratkega roka za tožbe opozarjamo vse one, kateri so se izučili od meseca junija t. l. dalje, pa so bili takoj odpuščeni iz dela, da to odškodnino lahko uveljavijo. Zahteva se lahko to tudi pri obrtnem sodišču. To lahko izvršijo potom naše strokovne organizacije s pooblastilom pri sodišču ali pa pri lastniku obrta.

Socialno politične za imivosti

Povprečni dohodki pri OUZD so znašali za enega člana v letu 1922 — 303.15 Din, v letu 1931 pa že 493.92 Din. Izdatki, kakor za upravne stroške, hranarino, zdravila, oskrbe v bolnišnicah, ambulatorijih, babiško pomoč, zdravnike itd. pa so v povprečju znašali na leto za člana v letu 1932 Din 235.48, v letu 1931 pa 509.51 Din.

V letu 1922 je bilo zavarovanih pri OUZD 51.021 moških in 17.341 žensk, do leta 1931 je narastlo število moških članov za 10.063 ali 19.72%, število ženskih pa za 13.423 ali 77.41%. Vzrok je v tem, ker podjetja moške moči opuščajajo in sprejemajo v delo ženske, ki so seveda znatno ceneje.

Zbornik del. zav. 1922—32.